

Visarion Puiu, ctitor la Așezămintele românești din Ierusalim, de peregrinul și cărturarul Mitropolit Bartolomeu, de slujirea jertfelnică a Mitropolitului Antonie Plămădeală, de vrednicul de pomenire, Mitropolitul Nestor Vornicescu, de Victorin Ursache, neobositul arhipăstor dincolo de ocean, de Eftimie Luca, arhipăstorul îngăduitor și iubitor, precum și de vrednicii Iustinian Chira, Lucian Florea, Adrian Hrițcu, Pimen Zainea, precum și de Arhiepiscopul Epifanie Norocel. Pagini frumoase de aleasă cinstire aduce autorul și Mitropoliților Laurențiu al Ardealului, Andrei al Clujului, Irineu al Olteniei, Teofan al Moldovei și Bucovinei, Iosif al Europei Occidentale și Meridionale, precum și arhiepiscopilor Timotei al Aradului, Calinic al Argeșului și Muscelului, Irineu al Alba Iuliei, Casian al Dunării de Jos și Ciprian al Buzăului și Vrancei.

Frumoase portrete duhovnicești în cuvinte realizează autorul și în cel de-al doilea volum al lucrării sale, evocând rodnicile slujiri ale vrednicilor arhieriei Narcis Crețulescu Botoșăneanul, Valerie Moglan Botoșăneanul, Eugen Laiu, Nicolae Popovici, Vasile Coman Gherasim Putneanul sau Ioachim Mareș. Nu lipsesc din șirul evocărilor chipuri de ierarhi vrednici din Bisericele Ortodoxe surori: Patriarhul Diodor I al Ierusalimului, Fericitul Pavle al Serbiei-patriarhul liturghisitor, Arhiepiscopul Serafim Tikas al Atenei, Arhiepiscopul Hristodoulos al Atenei, Mitropolitul Nicodimos de Patras, Mitropolitul Pantelimon de Veria sau Mitropolitul Pavlos de la Drama.

Așa cum însuși autorul a mărturisit în Prologul lucrării sale, „înainte de a fi publicate, toate însemnările au fost scrise pe lespeda inimii mele. Am ordonat aceste evocări și medalioane în funcție de treapta slujirii în Biserică și de anul nașterii celor evocați. Este un principiu al istoriei care se cuvine a fi respectat”.

Lucrarea este dedicată ierarhilor amintiți, dar și tuturor celor care au iubit în viața lor Biserica, una Sfântă, sobornicească și apostolică, slujind-o cu dragoste jertfelnică.

**Cristian VAIDA**

**Înaltpreasfințitul Ioan Selejan, *Rugă și trudă la candela credinței strămoșești*, Editura Eurocarpatica, Sfântu Gheorghe, 2022, ISBN 978-606-8851-53-2, 484 p.**

În contextul „Anului omagial al rugăciunii în viața Bisericii și a creștinului” și „Anului comemorativ al Sfinților isihăști Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț”, ne bucurăm de apariția la editura Eurocarpatica din Sfântu Gheorghe a volumului Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, intitulat „Rugă și trudă la candela credinței strămoșești”.

Personalitate duhovnicească binecunoscută a Bisericii noastre, Părintele Mitropolit Ioan a fost cu adevărat, așa cum îl numește dr. Ilie Lăcătușu în prefața prezentului volum, „un apostol al Ortodoxiei și al românismului”, care a slujit cu abnegație Biserica lui Hristos, vreme de două decenii, ca Episcop al Covasnei și Harghitei, iar mai apoi, din decembrie 2014, ca Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului. Vasta sa activitate misionar-pastorală a consemnat nenumărate cuvântări duhovnicești, cuvântări ocazionale, interviuri, conferințe sau alocuțiuni rostite cu diverse ocazii, majoritatea acestora fiind înregistrate și păstrate de către ostenitorii Centrului Eclesiac de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, precum și de cei de la Centrul European de

Studii Covasna Harghita din Sfântu Gheorghe, instituții înființate din inițiativa și implicarea directă a Înaltpreasfințitului Părinte Ioan. Din acest bogat patrimoniu cultural spiritual, au fost selectate 130 de texte, organizate și grupate în paginile volumului intitulat semnificativ „Rugă și trudă la candela credinței strămoșești”.

Capitolul I al volumului, intitulat „Rostiri de credință creștină și simțire românească”, cuprinde trei subsecțiuni grupate tematic astfel: cuvinte de binecuvântare și prefețe la apariția unor cărți și publicații; conferințe, mesaje și predici prezentate la diferite manifestări de teologie ortodoxă și cultură românească apărute în diferite publicații și volume colective.

Cel de-al II-lea capitol cuprinde o selecție din numeroasele interviuri ale Înaltpreasfințitului Ioan publicate în mass media locală și națională în perioada 1994-2021. Cunoscut pentru patriotismul său luminat și atașamentul statornic față de credincioși, dar și pentru promovarea păcii și armoniei interetnice și interconfesionale, Părintele Mitropolit Ioan s-a remarcat mereu în numeroasele interviuri apărute în presa scrisă, la radio și la televiziunile naționale sau regionale, ca un apărător și mărturisitor al dreptei credințe, al adevărului, devenind o voce deosebit de respectată în spațiul public local și național.

Ierarh plin de înțelepciune, apropiat de popor, teolog profund și orator recunoscut, Înaltpreasfințitul Ioan a ajuns mereu la inimile credincioșilor prin limpezimea învățăturilor, prin limbajul simplu, dar adânc, prin coerența și elevația discursurilor, prin care mereu a reușit să zidească Cuvântul lui Dumnezeu în inimile celor care l-au ascultat.

Textele cuprinse în volumul de față sunt prezentate cronologic, cu menționarea surselor bibliografice și a datelor și locurilor unde au fost susținute conferințele, predicile sau mesajele prezentate. Prin întreg conținutul său, volumul de față este o certă contribuție la sporirea patrimoniului pastoral-misionar al Bisericii, precum și al celui național cultural.

**Cristian VAIDA**

**John Paul Heil, *Galatians – Worship for Life by Faith in the Crucified and Risen Lord*, James Clarke&Co, Cambridge, 2021, VIII + 166 p.**

S-a scris enorm despre Epistola Sfântului Apostol Pavel către Galateni și totuși acest text redactat în grabă, sub presiunea unei crize bisericești cu (potențiale) consecințe dramatice, se dovedește mereu plin de resurse pentru exegetul dornic să înțeleagă mai bine gândirea paulină și impactul acesteia asupra istoriei. De-a lungul timpului, cercetătorii au folosit diferite metode de abordare pentru a clarifica probleme precum data și locul scrierii, contextul istoric și bisericesc, identitatea și problemele destinatarilor, dar mai ales teologia profundă a acestei scrieri inspirate. John Paul Heil aduce două perspective noi, care pot marca istoria cercetării pentru mult timp de acum înainte.

Născut în 1947, J.P. Heil este doctor în studii biblice al Institutului Biblic Pontifical din Roma, preot în Arhidioceza de St Louis și profesor de Noul Testament la The Catholic University of America (Washington, DC). Ca exeget, el s-a remarcat prin propunerea unei noi perspective asupra epistolelor pauline, inițiată prin lucrarea-manifest, *The Letters of Paul as Rituals of Worship* (Cascade, Eugene, OR, 2011; James Clark & Co., Cambridge, 2012), al cărei titlu indică direcția exegetică pe care o va lua cercetarea sa în anii următori.